

SUMMARIA IURIDICA

2019 : 2

Õigusartikleid välisajakirjadest,
raamatuid ja uuringuid

Väljaanne ilmub
viis korda aastas
ISSN 1736-0404

SISUKORD

AJAKIRJANDUSVABADUSE REGULEERIMISEST : VALIK RAAMATUID JA ARTIKLEID	2
UUSI ÕIGUSRAAMATUID JA ARTIKLEID VÄLISAJAKIRJADEST	6
ÕIGUSE ÜLDKÜSIMUSED	6
ÕIGUSAJALUGU	6
TSIVIILÕIGUS	7
Asjaõigus	7
Võlaõigus	7
Perekonnaõigus	8
Pärimisõigus	8
ÄRIÕIGUS	9
INTELLEKTUAALNE OMAND	10
KESKKONNAÕIGUS	11
SOTSIAALÕIGUS	11
FINANTSÕIGUS	12
KARISTUSÕIGUS	12
MENETLUSÕIGUS	13
RIIGIÕIGUS	14
HALDUSÕIGUS	17
MEDITSIINIÕIGUS	19
RAHVUSVAHELINE ÕIGUS	20
Inimõigused	21
Euroopa Liidu õigus	22
Mereõigus	24
Rahvusvaheline eraõigus	25

AJAKIRJANDUSVABADUSE REGULEERIMISEST : VALIK RAAMATUID JA ARTIKLEID

Inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni (EIÕK) artikli 10 kohaselt on igaühel õigus sõnavabadusele. See õigus kätkeb vabadust oma arvamusele ning vabadust saada ja levitada teavet ja mõtteid ilma ametivõimude sekkumiseta ja sõltumata riigipiiridest. Seega kaitseb artikkel 10 väljendusvabadust ja teabevabadust.

Eesti Vabariigi põhiseaduse (PS) § 45 sätestab igaühe õiguse vabalt levitada ideid, arvamusi, veendumusi ja muud informatsiooni nii sõnas, trükis, pildis kui ka muul viisil. Ka EIÕK järelevalveorganite tõlgenduses hõlmab sõnavabadus igasugust väljendusvormi. See võib olla esitatud nii suulises sõnas ehk kõnes kui ka kirjas, pildis, filmis, helis, kujundis, teos või tegevuses või muus vormis, millega esitatakse ideid, arvamusi ja informatsiooni või väljendatakse hoiakuid.

Euroopa Inimõiguste Kohtu (EIK) praktikas on sõnavabadusel demokraatia toimimise eelduse ja alusena äärmiselt oluline roll. Eesti põhiseaduse kontekstis on rõhutatud, et sõnavabadus on tähtis eeldus ja tingimus ka mitme muu õiguse ja vabaduse sisuliseks ja asjakohaseks toimimiseks ja kaitseks, näiteks valimisõiguse, mõtte-, süüme- ja ühinemisvabaduse, informatsioonilise enesemääramise ja privaatsuse, loomevabaduse jmt õiguste ning vabaduste kasutamisel. Samuti seda, et väljendusvabadust tuleb sisustada Euroopa kultuuri- ja õigusruumis tunnustatud demokraatiaarusaamade ja -praktika valguses.

Loe lähemalt:

https://www.riigikohus.ee/sites/default/files/elfinder/analyysid/2014/ajakirjandusvabadus_analuus_m2rts2014.pdf

Summaria Iuridica käesolevas numbris pakume teemakohaseks lugemiseks valikut raamatutest, artiklitest ja internetiallikatest.

RAAMATUD

Bartóki-Gönczy, Balász ; Campbell, John ; Cheer, Ursula. [Media freedom and regulation in the new media world](#). - Budapest : CompLex ; Wolters Kluwer, 2014. - 596 lk.

[Crossroads in new media, identity and law : the shape of diversity to come](#) / ed. by Wouter de Been. - Basingstoke ; New York : Palgrave Macmillan, 2015. - XIV, 245 lk.

Di Fabio, Udo. [Safeguarding fundamental rights in digital systems : self-determination and competition in the internet](#). - München : Beck, 2016. - 107 lk.

Ekholm, Kai ; Karhula, Päivikki ; Olkkonen, Tuomo. [Tiellä sananvapauteen 1917-2017](#). - Helsinki : Into Kustannus, 2017. - 178 lk.

Fechner, Frank. [Media law in Germany](#). - Alphen aan den Rijn : Wolters Kluwer, 2017. - 112 lk.

Garton Ash, Timothy. [Free speech : ten principles for a connected world](#). - New Haven ; London : Yale University Press, 2016. - IX, 491 lk.

[Journalism after Snowden : the future of the free press in the surveillance state](#) / ed. by Emily Bell. - New York : Columbia University Press, 2017. - XVI, 326 lk.

[Media law in the time of liquid modernity : hot topics in the European and Polish media law](#) / ed. by Jacek Sobczak. - Berlin : Logos, 2017. - 186 lk.

Millar, Gavin ; Scott, Andrew. [Newsgathering : law, regulation, and the public interest](#). - Oxford, United Kingdom ; New York : Oxford University Press, 2016. - XXXV, 428 lk.

Nergelius, Joakim. [Media law in Sweden](#). - Alphen aan den Rijn : Wolters Kluwer Law & Business, 2015. - 86 lk.

Niklewicz, Konrad. [Weeding out fake news : an approach to social media regulation](#). - Brussels : Wilfried Martens Centre for European Studies, 2017. - 67 lk.

Oster, Jan. [Media freedom as a fundamental right](#). - Cambridge : Cambridge University Press, 2015. - XLII, 292 lk.

[Press freedom in contemporary Japan](#) / ed. by Jeff Kingston. - London ; New York : Routledge, 2017. - XIII, 322 lk.

[Routledge handbook of Chinese media](#) / eds. Gary D. Rawnsley, Ming-yeh T. Rawnsley. - London ; New York : Routledge, 2015. - XVIII, 486 lk.

Rowbottom, Jacob. [Media law](#). - Oxford, UK : Hart Publishing, 2018. - XXXIV, 375 lk.

Tunick, Mark. [Balancing privacy and free speech : unwanted attention in the age of social media](#). - London : New York : Routledge, 2015. - XIV, 222 lk.

[World trends in freedom of expression and media development : special digital focus 2015](#) / ed. by Rachel Pollack Ichou. - Paris : UNESCO, 2015. - 197 lk.

Vaata ka:

Ernits, Madis. [Avalik väljendusvabadus ja demokraatia](#) [1.- 2. osa] // Juridica (2007) nr. 1, lk. 16-29 ; nr. 3, lk. 155-172.

Juurik, Marten. [Paralleelsetest normidest eetikakoodeksites ja seadustes ajakirjanduseetika näitel](#) // Eetikakoodeksid : väärtused, normid ja eetilised dilemmad. - Tartu, 2016. Lk. 143-158.

Laager, Merilin. [Ajakirjandusliku väljendusvabaduse riive õiguslike aluste hindamise kriteeriumid ja meetodika : \[bakalaureusetöö\]](#) / Tartu Ülikool, õigusteaduskond ; juhendaja: Rait Maruste. - Tallinn, 2009. - 45 lk.

Ots, Kristjan. [Meediavabaduse reguleerimine – allikakaitse ja vastulause õigus : \[teadusmagistritöö\]](#) / Tartu Ülikool, sotsiaalteaduskond ; juhendaja: Halliki Harro-Loit. - Tartu, 2009. - 70 lk. [\(TÄISTEKST\)](#)

Pagil, Jaanika. [Ajakirjandusvabaduse põhiseaduslik alus ja piirid : \[magistritöö\]](#) / Tartu Ülikooli Õigusinstituut ; juhendaja: Madis Ernits. - Tallinn, 2007. - 78 lk.

Rohtmets, Eve. [Ajakirjandusvabaduse ja eraelu puutumatus tasakaal Euroopa Inimõiguste Kohtu praktikas : kohtupraktika analüüs](#). - Tartu : Riigikohus, 2014. [\(TÄISTEKST\)](#)

Sarri, Ege. [Tasakaal ajakirjandusvabaduse, avaliku teadmismajaduse ja süütuse presumptsiooni vahel : \[magistritöö\]](#) / Tartu Ülikool, õigusteaduskond ; juhendaja: Ülle Madise. - Tallinn : Tartu Ülikool, 2015. - 94 lk. [\(TÄISTEKST\)](#)

ARTIKLID

Artiklite täistekstid e-ajakirjadest ja andmebaasidest on kättesaadavad Rahvusraamatukogu [otsinguportaali](#) sisselõiginud kasutajale.

Bairrett, Richard L. [Executive power and media freedom in Central and Eastern Europe](#) // Comparative Political Studies. Vol.48 (2015), issue 10, p. 1260-1292.

Political executives often influence how effectively citizens can monitor them, yet the link between executives and government transparency is not well developed in the literature. I begin filling that void by illuminating the relationship between media freedom –one dimension of transparency– and executive power. [---]

Coe, Peter. [Redefining 'media' using a 'media-as-a-constitutional-component' concept: an evaluation of the need for the European Court of Human Rights to alter its understanding of 'media' within a new media landscape](#) // Legal Studies. Vol. 37 (2017), issue 1, p. 25-53.

This paper considers the impact of new media on freedom of expression and media freedom within the context of the European Convention on Human Rights and European Court of Human Rights jurisprudence. Through comparative analysis of US jurisprudence and scholarship, this paper deals with the following three issues. First, it explores the traditional purpose of the media, and how media freedom, as opposed to freedom of expression, has been subject to privileged protection, within an ECHR context at least. Secondly, it considers the emergence of new media, and how it can be differentiated from the traditional media. Finally, it analyses the philosophical justifications for freedom of expression, and how they enable a workable definition of the media based upon the concept of the media-as-a-constitutional-component.

Erdos, David. [European Union data protection law and media expression: fundamentally off balance](#) // International and Comparative Law Quarterly. Vol 65 (2016), issue 1, p. 139-183.

[---] Through a comprehensive coding of the derogations set out in each jurisdiction's data protection laws, this article provides the first systematic analysis of whether this has in fact been achieved. It is demonstrated that there is a total lack of even minimal harmonization in this area, with many laws providing for patently unbalanced results especially as regards the publication of sensitive information, which includes criminal convictions and political opinion, and the collection of information without notice direct from the data subject. This reality radically undermines European data protection's twin purposes of ensuring the free flow of personal data and protecting fundamental rights, an outcome which remains largely unaddressed by the proposed new Data Protection Regulation. Practical suggestions are put forward to ameliorate these troubling inconsistencies within the current process of reform.

García-Sánchez, Isabel-María ; Cuadrado-Ballesteros, Beatriz ; Frías-Aceituno, José-Valeriano. [Does media freedom improve government effectiveness? A comparative cross-country analysis](#) // European Journal of Law and Economics. Vol.42 (2016), issue 3, pp. 515-537.

Government effectiveness could be explained by the level of well-informed electorate members, who use the press to learn more about politicians and public servants. Thus, a free press may improve citizens' accessibility to this information, which in turn will make it more difficult for politicians and public servants to cover up or get away with corrupt behaviour, so the quality of the government could be affected by the media freedom. Accordingly, the main aim of this paper is to determine the effect of the freedom of the press on government effectiveness, considering additionally environmental, institutional, and political characteristics as factors that could determine the level of government effectiveness. To achieve this aim, we examined 202 central governments and compared them across countries using the World Bank data set of Governance Indicators for 2002–2008. The results show that the media, the organizational environment, and political characteristics may be determinants of the level of government effectiveness, taking countries' economic development into account.

Koltay, Andrés. [The concept of media freedom today: new media, new editors and the traditional approach of the law](#) // Journal of Media Law. Vol. 7 (2015), issue 1, p. 36-64.

The concept of media freedom, in modern European philosophical and legal thinking, is constantly changing. [---] In this paper the author examines the differences between freedom of speech and media freedom (or, as it is used interchangeably, freedom of the press) in order to identify the content of the currently used notion of 'media freedom'. The paper then provides an overview of the different elements of the legal notion of 'media', as well as a suggestion regarding who might be the holders of the right to media freedom, which new players might claim protection under this right and what unique tasks they play in the operation of the democratic public sphere.

Morris, Brigit ; Messenger Davies, Máire. [Can children's privacy rights be adequately protected through press regulation? What press regulation can learn from the courts](#) // Journal of Media Law. Vol. 10 (2018), issue 1, p. 92-113.

In recent years, a number of high-profile privacy cases involving children have come before the English courts. This article draws on developments from 'PJS v News group, Weller v Associated Newspapers' and 'Murray v Express Newspaper'. In these cases, the courts considered concepts of welfare and well-being when balancing a child's article 8 right to privacy with the article 10 right to freedom of expression for the media to report on matters involving or affecting children. The article argues that by contrast, press regulation and its enforcement sometimes lag behind legal developments. The article draws on comparative research of fifty-seven press codes from press regulators around the world to identify patterns and gaps in ethical press standards regarding the representation of children. The article recommends ways to enhance the relevance and robustness of press regulation to better protect and promote the rights and interests of children.

Penz, Marco. Der Ausschluss der Presse von Parteitag – Medienöffentlichkeit in der Parteiendemokratie // [Verwaltungsarchiv](#) (2017) nr. 4, lk. 584-613.

Ajakirjandusvabadusest ja meedia lubamisest erakondade (sh valimistega seotud) üritustele Saksa põhiseaduse ja inimõiguste konventsiooni tähenduses.

Richter, Andrei. [Defining media freedom in international policy debates](#) // Global Media and Communication. Vol.12 (2016), issue 2, p. 127-142.

The current debate in intergovernmental organizations about the object of freedom of the media has its origins in recent history. Conventions and other international legal and political documents provide, in retrospect, an insight into the relevant ideas shared by many, while accord on their meaning is usually reached by agreement that results from intense negotiations by both experts and diplomats. [---] The contemporary international debate is illustrated with an example of the latest challenges to the scope of freedom of the media. The document analysis leads to a possible solution to the current intergovernmental argument.

Ronkova, Nevenka. [International legal framework for media](#) // Journal of Process Management. New Technologies. Vol. 4 (2016), issue 2, p. 57-64.

The analysis of the international legal framework for media in a real structural form is a challenge that needs to be scientifically proven because of the exceptional role of media in general and its constant and substantial impact on the democratic processes taking place in the world. If we analyze media through the eyes of history, we cannot ignore the impression of the exceptional importance of freedom of expression as the source and promoter of many substantive changes and valuable components in the overall functioning of social and political settings. [---] The purpose of this paper is to analyze the international legal framework for the media and to show the determination of the most important covenants which represent a source of media law containing rules for the creation and implementation of media freedom, the expressive quality of ideas and definitely and inevitably this paper stresses the power of the media.

Venger, Olesya. [Media freedom and the control of nation's sociolegal problems of governance: a conjunctive analysis of asymmetric effects and multiple causal pathways](#) // Journal of Contemporary Criminal Justice. Vol.33 (2017), issue 2, p. 173-188.

Using secondary data from 164 countries, the current study applies conjunctive analysis to assess asymmetric effects and multiple causal pathways underlying how nations' level of media freedom influences their human rights protections, control of corruption, and political stability. [---]

Warg, Gunter. Meinungsfreiheit zwischen Zensur und Selbstzensur // [Die Öffentliche Verwaltung](#) (2018) nr. 12, lk. 473-482.

Enesetsensuurist, sõnavabadusest ja selle piiramisest valeuudiste, poliitiliste vastaste mahategemise ja vihakommentaaride taustal; Saksa põhiseaduse artikli 5 tõlgendamisest.

Wragg, Paul. The legitimacy of press regulation // Public Law (2015) nr. 2, lk. 290-307.
Meedia- ja sõnavabaduse reguleerimisest. ([WESTLAW](#))

Vaata ka:

Euroopa Ajakirjanike Föderatsioon (EFJ)
<https://europeanjournalists.org/>

Euroopa Nõukogu aruanne:
[Freedom of expression in 2018](#)

Euroopa Parlamendi uuringuteenistuse uuring:
[A comparative analysis of media freedom and pluralism in the EU Member States](#) (2016)

Oxfordi ülikooli uurimisprojekt:
<https://freespeechdebate.com/>

UUSI ÕIGUSRAAMATUID JA ARTIKLEID VÄLISAJAKIRJADEST

Artiklite täistekstid e-ajakirjadest ja andmebaasidest on kättesaadavad Rahvusraamatukogu [otsinguportaali](#) sisselõigatud kasutajale.

ÕIGUSE ÜLDKÜSIMUSED

RAAMATUD

Kelsen, Hans. [Puhas õigusõpetus : sissejuhatus õigusteaduse probleemistikku](#). - Tartu : Tartu Ülikooli Kirjastus, 2018. - 185 lk.

[Nordic law in European context](#) / eds. Pia Letto-Vanamo, Ditlev Tamm, Bent Ole Gram Mortensen. - Cham : Springer, 2019. - VII, 213 lk.

[Robotics, AI and the future of law](#) / eds. Marcelo Corrales, Mark Fenwick, Nikolaus Forgó. - Singapore : Springer, 2018. - XII, 237 lk.

ARTIKLID

Hofmann, Hasso. Wissenschaftsgeschichtliche Aspekte des Rechtsdenkens // [Juristenzeitung](#) (2019) Nr. 6, S. 265-275.

Acht Thesen zu Rechtsdogmatik, Rechtsphilosophie, Rechtstheorie, Rechtsgeschichte, Kulturwissenschaft des Rechts und Rechtssoziologie. Der Text behandelt die verschiedenen historischen Ansätze wissenschaftlicher Beschäftigung mit dem Recht und ist als Beitrag zu einem fächerübergreifenden Gespräch über den Erkenntniswert der Wissenschaftsgeschichte gedacht.

Märksõnad: õigusteooria; õigusfilosoofia; õigussotsioloogia; õigusajalugu; õigusteadus

Perez, Oren ; Bar-Ilan, Judit ; Cohen, Reuven ; Schreiber, Nir. The network of law reviews: citation cartels, scientific communities, and journal rankings // [The Modern Law Review](#). Vol. 82 (2019), issue, p. 240-268.

Research evaluation is increasingly influenced by quantitative data. We focus on the influential Web of Science Journal Citation Reports (JCR) ranking of law journals and critically assess its methodology. In particular, we consider the existence and impact of a tacit citation cartel between US law reviews. A study of 45 US student-edited (SE) and 45 peer-reviewed (PR) journals included in the category of law in the JCR revealed that PR and SE journals are more inclined to cite members of their own class and that this phenomenon is more pronounced in SE generalist journals, reflecting tacit cartelistic behavior generated by deeply entrenched institutional practices. [---]

Märksõnad: õigusteadus; ajakirjad; hindamine; viited; Ameerika Ühendriigid

ÕIGUSAJALUGU

RAAMATUD

Siimets-Gross, Hesi ; Ristikivi, Merike. [Fontes iuris Romani : Rooma õiguse allikate kogumik](#). - Tartu : Tartu Ülikooli Kirjastus, 2019. - 277 lk.

ARTIKLID

Fleischer, Holger. Auf den Spuren des römischen Erbes im modernen Personengesellschaftsrecht: ein historisch-vergleichender Streifzug // [Juristenzeitung](#) (2019) Nr. 2, S. 53-63.

Wo greift das Personengesellschaftsrecht im In- und Ausland heute noch auf römisch-rechtliche Denkformen und Figuren zurück, wo hat es sie ausgemustert oder abgewandelt? Diesen Fragen geht der vorliegende Beitrag an den Beispielen der *societas leonina*, *diligentia quam in suis*, *actio pro socio*, des Arbeitsgesellschafters und der pro-rata-Haftung nach. Er begibt sich damit zugleich auf die Suche nach den Umrissen eines *ius commune societatis*.

Märksõnad: äriühingud; Rooma õigus; võrdlev õigusteadus; tsiviilõigus

TSIVILÕIGUS

Chen, Jiahong ; Burgess, Paul. [The boundaries of legal personhood: how spontaneous intelligence can problematise differences between humans, artificial intelligence, companies and animals](#) // Artificial Intelligence and Law. Vol. 27 (2019), issue 1, p. 73-92.

In this paper, we identify the way in which various forms of legal personhood can be differentiated from one another by comparing these entities with a – not too farfetched – hypothetical situation in which intelligence spontaneously evolves (i.e. without human design) within the internet: spontaneous intelligence (“SI”). In these terms, we consider the challenges that may arise where SI as an entity: has no owner, no designer, and no controller; has evolved into existence as a non-human created intelligence; is autonomous; has no physical form; and, although it exists around the world, exists in no particular jurisdiction. [---]

Märksõnad: *isikud; tehisintellekt; juriidilised isikud; õigussubjektsus; õigusvõime; inimene; robotid; loomad; isikuandmed; Saksamaa; Soome; Euroopa Liidu õigus*

Asjaõigus

RAAMATUD

[Übertragung von Immobilienrechten im internationalen Vergleich : conference on real property law and land register](#) / hrsg. von Mathias Schmoeckel. - Baden-Baden : Nomos, 2018. - 287 lk.

Võlaõigus

Finnerty, Aoife. The sale of ‘liquid gold’ in Ireland: some thoughts from tort law // [European Journal of Health Law](#). Vol. 26 (2019), issue 1, p. 45-49.

At present, the sale of human milk in Ireland is completely unregulated. When the transaction concerns tainted breast milk and physical harm subsequently occurs, however, it may still be subject to the law of tort. By selling unsafe milk, a seller may be in breach of their statutory duty under the Liability for Defective Products Act, 1991 and their conduct may amount to negligence under the common law.

Märksõnad: *rinnapiim; müümine; tooted; kvaliteet; vastutus; tooteohutus; lirimaa*

Foerste, Ulrich. Erhöhtes Risiko für Schuldtilgungen durch die Reform der Gläubigeranfechtung // [Juristenzeitung](#) (2019) Nr. 4, S. 168-173.

Wer seinen Schuldner endlich zur Leistung veranlassen kann, obwohl er – bei längerem Verzug nicht ganz selten – Anhalt für dessen Zahlungsunfähigkeit hatte, muss vier Jahre lang damit rechnen, dass Gläubiger, deren spätere Vollstreckungen scheitern, sein Inkasso anfechten. Denn seit dem 5. 4. 2017 unterwirft § 3 AnfG auch die schlichte Tilgung von Schulden der Gläubigeranfechtung wegen vorsätzlicher Benachteiligung. Dies begünstigt Gläubiger, die »zu spät« kommen – ohne erkennbaren Grund und auf Kosten von Privatautonomie und Reihenfolgeprinzip. Das bricht mit einer langjährigen Rechtstradition und ist auch kaum tragbar.

Märksõnad: *võlad; maksejõuetus; võlgnikud; lepinguvabadus; reformid; Saksamaa*

Knops, Kai-Oliver. Die subjektiven Voraussetzungen der Verwirkung wegen illoyaler Verspätung nach internationalem und deutschem Recht // [Archiv des öffentlichen Rechts](#) (2018) nr. 4, lk. 554-596.

Õiguse minetamisest või vara kaotusest hilinemise või viivitamise tõttu riigisisese, rahvusvahelise ja ELi õiguses. Kokkuvõtte inglise keeles.

Märksõnad: *lepingud; lepinguvabadus; kohustused; heauskus; printsübid; konstitutsioonikohtud; kohtulahendid; siseriiklik õigus; rahvusvaheline õigus; Euroopa Liidu õigus; Saksamaa*

Taylor, Aaron. Concurrent duties // [The Modern Law Review](#). Vol. 82 (2019), issue 1, p. 17-45.

This paper offers an account of concurrent liability, and in particular the existence of, and interaction between, concurrent contractual and non-contractual duties. [---] It argues that English law has a coherent doctrine of concurrent liability, which can only be understood by a shift of focus away from ‘liability’ and towards the underlying duties on which liability is founded. Properly understood, the doctrine identified in this paper explains the existence of, and interaction between, simultaneous, overlapping private law duties. Of central importance is the relationship between concurrent contractual and non-contractual duties owed by a defendant to a claimant.

Märksõnad: *lepinguõigus; lepingud; kohustused; vastutus; kohtulahendid; Inglismaa*

Perekonnaõigus

Berrick, Jill ; Dickens, Jonathan ; Pösö, Tarja ; Skivenes, Marit. Children's and parents' involvement in care order proceedings: a cross-national comparison of judicial decision-makers' views and experiences // [Journal of Social Welfare and Family Law](#). Vol. 41 (2019), issue 2, p. 188-204.

This paper presents the views of judicial decision-makers (n = 1794) in four child protection jurisdictions (England, Finland, Norway, and the USA (California)), about whether parents and children are provided with appropriate opportunities to participate in proceedings in their countries. Overall, the study found a high degree of agreement within and between the countries as regards the important conditions for parents' and children's involvement, although the four systems themselves are very different. [---]

Märksõnad: *lapsed; heaolu; lapsevanemad; otsustamine; lapse õigused; kohtumenetlus; Inglismaa; Soome; Norra; Ameerika Ühendriigid; võrdlev analüüs*

Elizabeth, Vivienne. 'It's an invisible wound': the disenfranchised grief of post-separation mothers who lose care time // [Journal of Social Welfare and Family Law](#). Vol. 41 (2019), issue 1, p. 34-52.

This paper enriches understandings of the implications of contemporary custody law for mothers and their children. It does so through a discussion of mothers' grief and emotional pain over involuntarily losing care time with children. Mothers involuntarily lose care time by becoming non-resident parents against their will or by having a shared care parenting order imposed on them. Both experiences of losing maternal care time are becoming more commonplace as a result of the gender neutrality of custody laws across the Anglo-West and the increased emphasis given to shared care parenting as a viable post-separation parenting arrangement.

Märksõnad: *lapsed; emad; abielulahutus; lapsevanema-lapse suhe; hooldusõigus; lapse õigused*

Tobin, Brian. An appraisal of Ireland's current legislative proposals for regulating domestic surrogacy arrangements // [Journal of Social Welfare and Family Law](#). Vol. 41 (2019), issue 2, p. 205-217.

This article critiques the complex hybrid model that has been proposed for regulating domestic surrogacy arrangements in Ireland, and the reasons why this model came about. It proposes an alternative model for regulating surrogacy, one that is in operation elsewhere and achieves a better balance between the rights of the surrogate, the intending parents and, most importantly, the surrogate-born child. [---]

Märksõnad: *asendusemadus; õigusloome; registrid; lirimaa*

Wright, Maria. 'Working' the international child protection case: a snapshot of local authorities' experiences within an evolving legal context // [Journal of Social Welfare and Family Law](#). Vol. 41 (2019), issue 1, p. 15-33.

Child protection proceedings often concern children with international connections. In recent years, the courts of England and Wales have handed down a number of significant judgments examining the application of international legal instruments (in particular Brussels IIa) to care proceedings. This article considers the impact of court judgments on the practical 'working' by Local Authorities of international child protection cases. A case study was conducted, oriented by socio-legal theory, consisting of a small number of qualitative interviews with Local Authority lawyers and social workers. [---]

Märksõnad: *lapsed; peresuhted; lastekaitse; lapse õigused; sotsiaaltöö; kohtulahendid; Inglismaa; Wales*

Pärimisõigus

Martini, Mario ; Kienle, Thomas. Facebook, die Lebenden und die Toten // [Juristenzeitung](#) (2019) Nr. 5, S. 235-241.

Lange haben Erben, die Digitalwirtschaft und die Öffentlichkeit auf die erste höchstrichterliche Entscheidung zum digitalen Nachlass gewartet (JZ 2019, 255, in diesem Heft). Nunmehr hat der BGH die juristische »Leichenstarre« überwunden, welche die Diskussion über Jahre prägte: Er gewährt Erben Zugang zum Benutzerkonto des sozialen Netzwerks Facebook. Die Interessen und Rechte der betroffenen Kommunikationspartner haben das Nachsehen gegenüber dem Erbrecht. Das Grundsatzurteil entspricht dem Rechtsgefühl vieler Menschen. So sehr seine Wertung in den Grundzügen überzeugen mag: Die telekommunikations- sowie datenschutzrechtliche Würdigung des BGH gibt Anlass zur Kritik.

Märksõnad: *sotsiaalmeedia; Facebook (veebisait); pärimine; pärijad; juurdepääs infole; andmekaitse; kohtulahendid; Saksamaa*

ÄRIÕIGUS

RAAMATUD

[Commercial law : article-by-article commentary](#) / ed. by Peter Mankowski. - Baden-Baden : Nomos, 2019. - XLV, 1531 lk.

[German insolvency code](#) / ed. by Eberhard Braun . - München : C.H. Beck, 2019. - LXXVIII, 1134 lk.

Pikani, Marko ; Hagström, Mariana ; Salur, Erik ; Öisma, Rasmus. [Corporate acquisitions and mergers in Estonia](#). - Alphen aan den Rijn : Kluwer Law International, 2017. - 78 lk.

[Plattformen : Geschäftsmodell und Verträge](#) / U. Blaurock, M. Schmidt-Kessel, K. Erler (Hrsg.). - Baden-Baden : Nomos, 2018. - 262 lk.

ARTIKLID

Blazy, R. ; Nigam, N. Corporate insolvency procedures in England: the uneasy case for liquidations // [European Journal of Law and Economics](#). Vol 47 (2019), issue 1, pp 89-123.

Our paper investigates a comprehensive sample of 574 English corporate insolvency cases, including direct liquidation cases. In contrast to other insolvency procedures, liquidations perform poorly on average and fail to produce satisfactory repayments to creditors.

Märksõnad: ettevõtte; maksejõuetus; pankrotid; pankrotimenetlus; Inglismaa

Feenstra, Ramón ; González Esteban, Elsa. [Autocontrol: a critical study of achievements and challenges in the pursuit of ethical advertising through an advertising self-regulation system](#) // Journal of Business Ethics. Vol. 154 (2019), issue 2, p. 341-354.

The theory and practice of advertising self-regulation have been evolving for decades in pursuit of basic standards for advertising quality. In Spain, this discipline was put into practice in 1995, the year the Association for the Self-Regulation of Commercial Communication (Autocontrol) was created. This article aims to examine in depth the functioning of the Spanish advertising self-regulation system, with special emphasis on the Advertising Jury, and explore to what extent some of the normative requirements of rigour, independence and participation can be considered to have been met. [---]

Märksõnad: reklaam; kvaliteet; eetika; tarbijakaitse; Hispaania

Einsele, Dorothee. Inhaberaktien vs. Namensaktien: Publizität und Legitimation der Aktionäre // [Juristenzeitung](#) (2019) Nr. 3, S. 121-130.

In der rechtspolitischen Diskussion wurden und werden die Vorzüge der Namensaktie gerühmt. Dass die Namensaktie gegenüber der Inhaberaktie wirklich entscheidende Vorteile in Sachen Transparenz der Beteiligungsstruktur von Aktiengesellschaften und Erleichterung der Terrorismus- und Geldwäschebekämpfung hat, muss nach näherer Untersuchung der gegenwärtigen Publizitätsanforderungen indes bezweifelt werden.

Märksõnad: aktsiad; aktsiaseltsid; aktsionärid; avalikkus; registrid; legitiimsus; rahapesu; Saksamaa

Газетов, А. Н. Стимулирование развития молодежного (начинающего) предпринимательства в системе поддержки малого и среднего предпринимательства в Российской Федерации // [Журнал российского права](#) (2018) nr. 12, lk. 49-61. Idufirmade tegevuse ning väikese ja keskmise suurusega ettevõtete arengu toetamisest (nt regionaalse arengu programmide).

Märksõnad: ettevõtte; idufirmad; väikeettevõtte; keskmise suurusega ettevõtte; regionaalne areng; Venemaa

Martens, Wil ; Linden, Bastiaan ; Wörsdörfer, Manuel. [How to assess the democratic qualities of a multi-stakeholder initiative from a Habermasian perspective? Deliberative democracy and the Equator principles framework](#) // Journal of Business Ethics. Vol. 155 (2019), issue 4, p.1115-1133.

The paper presents a renewed Habermasian view on transnational multi-stakeholder initiatives (MSIs) and assesses the institutional characteristics of the Equator Principles Association (EPA) from a deliberative democracy perspective. Habermas' work has been widely adopted in the academic literature on the political responsibilities of (multinational) corporations (i.e., political corporate social responsibility), and also in assessing the democratic qualities of MSIs. [---] That is, although our assessment suggests that the EPA in its current state is still far from being a democratic MSI, the possibility of a sensible analysis of its democratic character indicates that transnational MSIs can, in principle, help to fill governance gaps in a democratic way.

Märksõnad: *sotsiaalne ettevõtlus; ettevõtte; vastutus; demokraatia; printsiibid; rahvusvaheline kaubandus*

Paulus, Christoph G. Ausdifferenzierungen im Insolvenz- und Restrukturierungsrecht // [Juristenzeitung](#) (2019) Nr. 1, S. 11-18.

Das Insolvenzrecht ist bekanntlich seit einigen Jahrzehnten zu einem hoch dynamischen Rechtsgebiet mutiert, in dem sich die Entwicklungen fast schon überschlagen. Sie tun dies in einer Weise, dass darüber leicht der Überblick und das den Verästelungen Gemeinsame aus den Augen verloren zu gehen droht. Dem versucht der nachfolgende Beitrag abzuwehren, indem er die jüngsten Entwicklungen in den Fluss des historischen Werdens einzubinden unternimmt und damit deren innere Konsistenz offenlegt.

Märksõnad: *pankrotid; pankrotimenetus; maksevõime; ümberkorraldused; õigusajalugu; Saksamaa*

Tigelaar, Leonieke. How to sanction a breach of information duties of the Consumer Rights Directive // [European Review of Private Law](#). Vol. 27 (2019), issue 1, pp. 27-57.

Traders must provide information to consumers according to the Consumer, Rights Directive in case they conclude a distance contract, an off-premises contract, or a contract in another manner. [...] This article classifies the information duties on basis of their objective, namely supporting decision-making, enabling storing information, and facilitating the exercise of rights. Subsequently, it addresses the question of how German, English, and Dutch law provide for sanctions in case traders breach those information duties. [...]

Märksõnad: *müüjad; kohustused; tarbijakaitse, juurdepääs infole; kõlvatu konkurents; sanktsioonid; Saksamaa; Inglismaa; Holland*

INTELLEKTUAALNE OMAND

RAAMATUD

[Annual reports on intellectual property cases of the Supreme People's Court : 2008-2015](#) / The Intellectual property division of the Supreme People's Court. - Beijing : China Legal Publishing House, 2017. - 1100 lk.

[The copyright/design interface : past, present and future](#) / ed. by Estelle Derclaye. - Cambridge, UK ; New York : Cambridge University Press, 2018. - XV, 472 lk.

ARTIKLID

Hoekstra, Johanna ; Diker-Vanberg, Aysem. The proposed directive for the supply of digital content: is it fit for purpose? // [International Review of Law, Computers & Technology](#). Vol. 33 (2019), issue 1, p. 100-117.

In December 2015, the European Commission proposed a new directive for the supply of digital content. This Directive was presented along with a second proposed directive on online and distant sale of goods. These proposed directives form part of the European Union Digital Single Market strategy. This paper critically examines the directive for the supply of digital content to establish whether it fits the purposes for which it is drafted and whether it fits the goals of the Digital Single Market strategy.

Märksõnad: *autoriõigus; digitaalõiguste haldus; lepinguõigus; seaduste kooskõlastamine; ühisturg; e-kaubandus; Interneti-teenused; tarbijakaitse*

Mendis, Sunimal. Public open collaborative creation (POCC): a new archetype of authorship? // [The Journal of World Intellectual Property](#). Vol. 22 (2019), issue 1-2, p. 59-75.

Public open collaborative creation (POCC) model constitutes an important method of creating intellectual content within the sphere of digital humanities. POCC is defined as creation that takes place through the contributions of a multiplicity of persons (contributors) under a model of sequential innovation, resulting in the production of a literary, artistic, or scientific work which remains in a continuous state of change and development over an undefined period of time. This article examines the POCC model in relation to three creation projects that employ(ed) it for the production of literary and artistic content. [...]

Märksõnad: *autoriõigus; looming; kunst; kirjandus; sisuloome; ühisloome*

Nurton, James. The IP behind the AI boom // *WIPO Magazine* (2019) [no. 1](#), p. 2-12.

WIPO's new flagship study documents a massive recent surge in artificial intelligence-based inventions. The first publication in the WIPO Technology Trends series defines and measures innovations in AI and provides a common information base on AI for policy and decision makers in government and business as well as concerned citizens, who are grappling with the ramifications of this new technology.

Märksõnad: tehisintellekt; uus tehnoloogia; patendid; Jaapan; Hiina; Ameerika Ühendriigid; Ülemaailmne Intellektuaalse Omandi Organisatsioon (WIPO)

Prifti, Viola. The limits of “ordre public” and “morality” for the patentability of human embryonic stem cell inventions // [The Journal of World Intellectual Property](#). Vol. 22 (2019), issue 1-2, p. 2-15.

Inventions involving human embryonic stem cells (hESC) have unprecedented potential to improve human life through discovery of new drugs and treatment of incurable neurodegenerative diseases, but at the same time, the use of human embryos in research gives rise to contrasting ethical, moral and religious views on the patentability of such inventions. [---] This paper will shed light on the meaning of “ordre public” and “morality” for hESC inventions by examining patent law in the broader legal framework and emphasizing the interconnectedness of national legal systems in a global market as well as the common interest in healthcare innovations.

Märksõnad: tüvirakud; embrüonaalsed tüvirakud; tüvirakusiirdamine; DNA; patendid; patendiõigus; moraal; eetika; õigussüsteemid; rahvusvahelised lepingud

Straková, Lucie. The internet renaissance of collective management organisations: reflections on flat fee system and the role of collective management organisations // [International Review of Law, Computers & Technology](#). Vol. 33 (2019), issue 1, p. 53-75.

[---] The article discusses positive and negative aspects and provides a critical assessment of feasible options for practical use in the European legal system with regard to the Directive on collective management of copyright (2014/26/EU). In conclusion, the article summarises how collective management organisations are supposed to effectively manage the use of copyrighted works on a flat-fee basis.

Märksõnad: autoriõigus; Internet; uus tehnoloogia; vastutus; Euroopa Liidu õigus

KESKKONNAÕIGUS

Лисина, Н. Л. Принципы правовой охраны окружающей среды в городах // [Государство и право](#) (2019) номер 1, стр. 123-135.

В статье исследуются принципы правовой охраны окружающей среды в городах, их значение в современных условиях правового регулирования и общественного развития. Опираясь на нормы права, потребности общества и науки, современное прогрессивное развитие, автор предлагает определенную систему специальных принципов, которые должны стать основой для эффективного осуществления правовых мер по охране окружающей среды в городах и совершенствованию законодательства, а также обеспечения качества жизни населения в городах.

Märksõnad: keskkonnakaitse; linnad; elukvaliteet; linnaehitus; õigusloome; Venemaa

Zillman, Donald N. ; Smith, Don S. The brave new world of energy and natural resources development // [Journal of Energy & Natural Resources Law](#). Vol. 37 (2019), issue 1, p. 3-45.

The world of energy and natural resources development has changed a great deal over the past 30 months, perhaps more so than in the preceding 30 years. Beginning with the June 2016 vote in the United Kingdom to leave the European Union and continuing through today, there are global signs of increasing emphasis on protecting national sovereignty and less on world efforts to address major environmental and energy issues. Admittedly, the United Nations-based effort to reduce greenhouse gas emissions continues to move forward. However, more than a few nations are hinting that they may not live up to their commitments agreed in the form of the Paris Climate Agreement. [---] This article takes account of what is happening around the world in terms of major political changes that will affect the world's ability to address environmental challenges. [---]

Märksõnad: kliimamuutused; keskkonnakaitse; rahvusvahelised suhted; keskkonnapoliitika; rahvusvaheline koostöö; Euroopa Liit; Ameerika Ühendriigid

SOTSIAALÕIGUS

RAAMATUD

[Legal protection for persons with disabilities in China : a guidebook](#) / ed. by Jianfei Li. - [Beijing] : [China Renmin University Press], 2016. - 278 lk.

ARTIKLID

Dalli, María. Comparing the access conditions for minimum income support in four EU member states for national, EU and non-EU citizens // [Journal of Social Welfare and Family Law](#). Vol. 41 (2019), issue 2, p. 233-251.

This research analyses the conditions imposed on national, EU and non-EU citizens who wish to access minimum income (MI) benefits within four EU Member States, specifically within Finland, France, Ireland and Spain. The primary aim is to identify and compare the required MI access conditions. Furthermore, focus is given to the residence requisites, which are discussed in relation to relevant supranational regulations in order to detect possible multilevel implications. The paper concludes with the identification of different MI conditions, such as stricter age requisites in France and Spain. Moreover, the study of national cases allows for consideration of how the EU social protection floor works at the national level.

Märksõnad: sotsiaalkaitse; sotsiaaltoetused; miinimumpalk; sisserändajad; välismaalased; elukoht; töötajate vaba liikumine; Euroopa Liit; liikmesriigid; võrdlev analüüs

FINANTSÕIGUS**RAAMATUD**

Girasa, Rosario. [Regulation of cryptocurrencies and blockchain technologies : national and international perspectives](#). - Cham : Palgrave Macmillan, 2018. - XVI, 274 lk.

ARTIKLID

Yalabik, Fulya Teomete ; Yalabik, İsmet. Anonymous Bitcoin v enforcement law // [International Review of Law, Computers & Technology](#). Vol. 33 (2019), issue 1, p. 34-52.

Bitcoin is the most prominent cryptocurrency that is frequently debated nowadays, basically defined as decentralised 'currency', 'payment system' and 'investment tool' which is an opportunity offered by today's digital age. In this article, we aim to fulfil the analysis of the legal basis of the matter from both technical and legal point of view. Despite there are many legal issues related to Bitcoin, we will particularly draw attention to some of the fundamental legal problems caused by the anonymity feature of the Bitcoin. Among these problems that may arise, only the disputes that may fall within the scope of the cases relating to debt and asset which have an impact on enforcement law will be examined.

Märksõnad: bitcoin; krüptoraha; anonümsus; õigusloome

Yeung, Karen. Regulation by blockchain: the emerging battle for supremacy between the code of law and code as law // [The Modern Law Review](#). Vol. 82 (2019), issue 2, p. 207-239.

This paper critically examines the intersection and interactions between conventional law produced and enforced by national legal systems (ie the 'code of law') and the internal rules of blockchain systems, which take the form of executable software code and cryptographic algorithms operating across a distributed computing network ('code as law'). In so doing, it seeks to identify whether, and to what extent, 'regulation by blockchain' will successfully avoid governance by conventional law. It identifies three different ways in which the code of law is likely to interact with code as law, based primarily on the intended motives and purposes of those engaged in activities in developing, maintaining or undertaking transactions upon the network. [---]

Märksõnad: plokiahela-tehnoloogia; krüptograafia; õigussüsteemid; õigusloome; maksukorraldus

KARISTUSÕIGUS**RAAMATUD**

Hayes, Rebecca M. ; Luther, Kate. [#crime : social media, crime, and the criminal legal system](#). - Cham : Palgrave Macmillan, 2018. - XII, 203 lk.

Nair, Abhilash. [The regulation of internet pornography : issues and challenges](#). - Abingdon, Oxon ; New York, NY : Routledge, 2019. - XIII, 219 lk.

[Prison : a breeding ground for radicalisation and violent extremism?](#)- Strasbourg : Council of Europe Publishing, 2018. - 139 lk.

Rüütel, Erik. [Korrektsioonipsühholoogia : tähed kaevu sügavuses : õpik tööks kinnipeetavatega](#). - Tallinn : Sisekaitseakadeemia, 2018. - 268 lk.

[Strafrecht, Wirtschaftsstrafrecht, Steuerrecht : Gedächtnisschrift für Wolfgang Joecks](#) / hrsg. von Frieder Dünkel. - München : C.H.Beck, 2018. - XII, 820 lk.

ARTIKLID

Huq, Aziz Z. [Racial equity in algorithmic criminal justice](#) // Duke Law Journal. Vol. 68 (2019), issue 6, p. 1043-1134.

Algorithmic tools for predicting violence and criminality are increasingly deployed in policing, bail, and sentencing. Scholarly attention to date has focused on these tools' procedural due process implications. This Article considers their interaction with the enduring racial dimensions of the criminal justice system. I consider two alternative lenses for evaluating the racial effects of algorithmic criminal justice: constitutional doctrine and emerging technical standards of "algorithmic fairness." [---]

Märksõnad: kuritegevus; rassism; põhiõigused; tehintellekt; tõendamine (jur.); Ameerika Ühendriigid

Kazyrytski, Leanid ; Sukharenko, Alexander. Russian organised crime in Spain: its criminal law treatment and some criminological considerations regarding its characteristics and prevalence // [European Journal of Crime, Criminal Law and Criminal Justice](#). Vol. 27 (2019), issue 1, p. 60-81.

The present article describes organised criminality in Spain from a criminal law and criminological perspective. Special emphasis is placed on the problem of organised Russian criminality and its increasing media impact is highlighted. A description of Russian organised crime is provided, which considers some of the organisational characteristics and the criminal activity conducted. In addition, analysis of police data evaluates its impact on the overall context of organised crime groups which operate in this country. It is emphasized that despite the notorious presence of Russian criminal organisations, these do not constitute the main actors in the criminal landscape.

Märksõnad: kuritegevus; organiseeritud kuritegevus; meedia; kriminoloogia; Hispaania; Venemaa

Marks, Amber. Defining 'personal consumption' in drug legislation and Spanish cannabis clubs // [International & Comparative Law Quarterly](#). Vol 68 (2019), issue 1, p. 193-223.

This article provides an analysis of the normative framework for Spanish cannabis clubs by contextualizing it within the growing body of comparative constitutional law that recognizes legal obstructions to personal drug consumption as intrusions of the right to privacy. Article 3(2) of the United Nations Convention Against Illicit Traffic in Narcotic Drugs and Psychotropic Substances, 1988 relieves State parties from the Article's obligation to criminalize drug possession and cultivation for 'personal consumption' when doing so would conflict with their constitution or basic concepts of their legal system. [---] This article explores the theoretical and doctrinal implications of both Spanish law on cannabis clubs and comparative human rights law on drug use to outline the potential contours of a constitutionally protected zone of privacy pertaining to cannabis use in a social context.

Märksõnad: kanep (mõnuaine); narkootikumid; isiklik tarbimine; kuritegevus; kontroll; Hispaania; rahvusvahelised lepingud

Saarikkomäki, Elsa ; Lehti, Martti. Yritykset rikosten kohteena // [Haaste](#) (2019) n:o. 1, s. 29-31.

Vähittäiskaupan ja majoitus- ja ravintola-alan toimipaikoilla on tuoreen yritysuhritutkimuksen mukaan suuri riski joutua rikoksen kohteeksi. Varkaudet ja työntekijöihin kohdistuva väkivalta tai uhkailu olivat yleisimmät tekemuodot.

Märksõnad: kuritegevus; vargused; röövimised; vägivald; kauplused; majutusettevõtted; uuringud; Soome

Tanskanen, Maiju. Onko parisuhdeväkivalta erityinen väkivallan muoto? // [Haaste](#) (2019) n:o. 1, s. 34-35.

Kriminologia-palstan aiheena on se, onko parisuhdeväkivalta osa yleistä väkivalta-alttiutta vai erityinen väkivallan muoto. Erilaisia käsityksiä on koeteltu empiirisesti laajan uhritutkimusaineiston avulla.

Märksõnad: perevägivald; vägivald; peresuhted; kuritegevus; kriminoloogia; uuringud; Soome

MENETLUSÕIGUS

RAAMATUD

Auväär, Lembit. [Kohtupsühholoogiaekspertiis](#). - Tartu : ÖPS Tartu Ühing, 2018. - 340 lk.

Kask, Kristjan. [Kui seinad räägiksid : küsitlemise kunst](#). - Tallinn : Argo, 2019. - 160 lk.

ARTIKLID

Фокин, Е. А. Доступность правосудия, качество закона и развитие арбитражного процессуального законодательства // [Журнал российского права](#) (2018) nr. 12, lk. 120-129. Vahekohtumenetlusega seotud õigusloome arengust õiguskaitse kättesaadavuse ja seaduste kvaliteedi aspektist ning Euroopa Inimõiguste Kohtu praktika mõjust reformidele

Märksõnad: vahekohtumenetlus; õigusloome; reformid; Venemaa

Roth, Herbert. Zur Überwindung gesetzgeberischer Modellvorstellungen im zivilprozessualen Berufungsrecht durch das bessere Argument der höchstrichterlichen Rechtsprechung // [Juristenzeitung](#) (2019) Nr. 3, S. 115-121.

Die Zivilprozessreform 2002 wollte das Rechtsmittel der Berufung vornehmlich in den Dienst der Fehlerkontrolle und -beseitigung erstinstanzlicher Urteile stellen und es damit dem Rechtsmittel der Revision annähern. Die Rechtsprechung des BGH hat sich dem bis heute mit Recht widersetzt und die Berufungsinstanz als zweite, wenngleich eingeschränkte, Tatsacheninstanz verstanden. Deren Aufgabe liegt nach wie vor in der Gewinnung überzeugender und damit richtiger Entscheidungen des Einzelfalles. Der Beitrag geht den Hintergründen dieser unterschiedlichen Sichtweisen nach und bescheinigt der Judikative sachgerechte Ergebnisse, welche die Grenzen konsentierter Methodenlehre nicht überschreiten.

Märksõnad: tsiviilkohtumenetlus; reformid; kohtulahendid; Saksamaa

Schenk, Wolfgang. [Neue Rechtsprechung zum Verwaltungsprozessrecht](#) // Neue Zeitschrift für Verwaltungsrecht (2018) nr. 23, lk. 1763-1767. Halduskohtumenetlusega seotud olulisematest kohtulahenditest 2018. aastal.

Märksõnad: halduskohtud; halduskohtumenetlus; konstitutsioonikohtud; kohtulahendid; seaduste tõlgendamise; Saksamaa

Schwab, Martin ; Hawickenbrauck, Markus. Die Ablehnung eines Richters wegen wissenschaftlicher Stellungnahmen zu entscheidungsrelevanten Rechtsfragen // [Juristenzeitung](#) (2019) Nr. 2, S. 77-82.

Rechtswissenschaft in Deutschland ist ohne die Beteiligung der Richterschaft kaum mehr vorstellbar. Richter treten als Referenten auf Tagungen in Erscheinung, wirken an der Kommentierung von Gesetzen mit und äußern sich in Fachzeitschriften. Beiträge von Richtern zu juristischen Zweifelsfragen werfen aber die Frage der Voreingenommenheit auf, wenn es in einem Rechtsstreit auf eben jene Rechtsfrage ankommt, zu welcher der zur Entscheidung berufene Richter zuvor publiziert hat. Denn die Partei, zu deren Nachteil die veröffentlichte Rechtsmeinung eines Richters gereicht, wird befürchten, jener Richter habe sich bereits festgelegt und sei gegenläufigen Argumenten nicht mehr zugänglich.

Märksõnad: kohtumenetlus; õigusloome; õigusteadus; kohtunikud; argumentatsioon; põhiseadused; kohtulahendid; Saksamaa

RIIGIÕIGUS**RAAMATUD**

[Handbuch Migrations- und Integrationsrecht](#) / hrsg. von Harald Dörig. - München : Beck, 2018. - XIV, 935 lk.

[Research handbook on law and religion](#) / ed. by Rex Ahdar. - Cheltenham, UK : Edward Elgar Publishing, 2018. - XVIII, 493 lk.

Zick, Timothy. [The dynamic Free Speech Clause : free speech and its relation to other constitutional rights](#). - New York, NY : Oxford University Press, 2018. - XIII, 308 lk.

ARTIKLID

Celeste, Edoardo. Digital constitutionalism: a new systematic theorisation // [International Review of Law, Computers & Technology](#). Vol. 33 (2019), issue 1, p. 76-99.

Digital constitutionalism' is an appealing concept to explain the recent emergence of constitutional counteractions against the challenges produced by digital technology. However, the existing scholarship does not offer a unitary picture of this notion. This paper carries out a literature review of the topic and suggests a new systematisation of the theoretical framework surrounding the concept of digital constitutionalism. [---] In light of the adopted definitions, the paper ultimately illustrates a new way of mapping the constitutional responses that have emerged to address the challenges of digital technology.

Märksõnad: infoühiskond; konstitutsionalism; õigusteooria; Internet; põhiõigused

Friedrich, Lutz. Versammlungsinfrastrukturen: an den Grenzen des Versammlungsrechts // [Die Öffentliche Verwaltung](#) (2019) Nr. 2, S. 55-64.

Aufwendige Versammlungen kommen heute kaum noch ohne Infrastrukturen zur Unterbringung, Verpflegung und Versorgung ihrer Teilnehmer aus. Weil aber diese Gegenstände regelmäßig keinen eigenen Beitrag zur Meinungsbildung leisten, stellt ihre Zuordnung zum Schutzbereich des Art. 8 Abs. 1 GG Wissenschaft wie Praxis vor Probleme, die bisher nicht hinreichend aufgearbeitet sind. Sie berühren ganz grundlegend das Verhältnis zwischen Versammlungs- und sonstigem Gefahrenabwehrrecht, das dieser Beitrag näher vermessen soll.

Märksõnad: koosolekute vabadus; põhiõigused; sõnavabadus; üritused; koosolekud; vabaõhuüritused; julgeolek; põhiseadused; Saksamaa

Gärditz, Klaus Ferdinand. Die Staatsrechtslehre im Streit um ihren Gegenstand // [Der Staat](#) (2018) nr. 4, lk. 633-648. Riigiõigusest ja põhiseaduse teooriast kui teaduslikust distsipliinist.

Märksõnad: õigusteooria; õigusteadus; põhiseadused

Hornuf, Lars ; Klöhn, Lars. Do judges hate speculators? // [European Journal of Law and Economics](#). Vol. 47 (2019), issue 2, p. 147-169.

In this paper, we conjecture that judges may also have anti-speculator sentiment, which might affect their professional decision making. We asked 123 professional lawyers and 247 law students in Germany this question, and they clearly predicted that judges would have an anti-speculator bias.

Märksõnad: kohtunikud; sõltumatus; otsustamine; põhjendamine; juristid; üliõpilased; küsitlusuringud; Saksamaa

Janssen, Achim. Das Dogma der Insolvenzunfähigkeit von Religionskörperschaften – ein Anachronismus // [Die Öffentliche Verwaltung](#) (2019) Nr. 3, S. 81-92.

Nach h.M. sind Religionskörperschaften insolvenzunfähig und deshalb von zahlreichen gesetzlichen (z.B. Umlage-, Beitrags- und Sicherungs-) Pflichten ausgenommen sowie Nutznießer weiterer geldwerter Vorteile. Dementgegen ist festzustellen, dass über das Vermögen von Religionskörperschaften durchaus ein Insolvenzverfahren eröffnet werden kann. Dieses verletzt, sofern es als Planverfahren in Eigenverwaltung ausgestaltet ist, nicht das die freie Vermögensverwaltung umfassende Selbstbestimmungsrecht (Art. 140 GG i.V.m. Art. 137 Abs. 3 Satz 1 WRV) der betroffenen Religionskörperschaft. Angesichts dessen kommen Religionskörperschaften nicht (mehr) in den Genuss der ihnen aufgrund mutmaßlicher Insolvenzunfähigkeit herkömmlich zugebilligten Vergünstigungen.

Märksõnad: usuühingud; võlad; maksejõuetus; pankrotid; pankrotimenetus; põhiseadused; Saksamaa

Jürgensen, Sven ; Orlowski, Frederik. Informalität im Verfahren der Kandidatenaufstellung – eine Untersuchung anhand der innerparteilichen Auswahl von Wahlkreisbewerbern // [Die Öffentliche Verwaltung](#) (2019) Nr. 4, S. 141-150.

Die Aufstellung von Kandidaten zu staatlichen Wahlen gehört zu den wichtigsten Aufgaben der politischen Parteien. Dieser Prozess wird formal durch die Verfahrensregelungen des PartG, BWahlG sowie die Satzungen der Parteien ausgestaltet. Doch daneben tritt – von den Politikwissenschaften empirisch belegt – ein Bündel von informalen Regeln, das wesentlichen Einfluss auf die (Vor-)Auswahl der Bewerber nimmt. Die Abhandlung unternimmt es in einem ersten Schritt, diese Erkenntnisse für die Rechtswissenschaft fruchtbar zu machen. Sodann wird der Frage nachgegangen, ob diese informalen Regeln mit dem verfassungsrechtlichen Gebot der innerparteilichen Demokratie vereinbar sind.

Märksõnad: parteid; kodukorrad; valimised; kandidaadid; politoloogia; Saksamaa

Карулин, И. А. Специальное право законодательной инициативы судов Российской Федерации: вопросы определения правового содержания // [Журнал российского права](#) (2018) nr. 12, lk. 130-138. Kohtute osast seaduste ajakohastamisel.

Märksõnad: kohtud; kohtusüsteemid; õigusloome; Venemaa

Kluth, Winfried. Unparteilichkeit als Handlungsmaßstab der Zentralen für politische Bildung und vergleichbarer Stellen und Einrichtungen // [Die Öffentliche Verwaltung](#) (2018) nr. 24, lk. 1035-1042. Poliitilisest kasvatuses, selle ülesannetest ja korraldamisest.

Märksõnad: poliitiline kasvatus; kodanikuõpetus; haridus; põhiseadused; liidumaad; Saksamaa

Lindner, Josef Franz ; Unterreitmeier, Johannes. Grundlagen einer Dogmatik des Nachrichtendienstrechts // [Die Öffentliche Verwaltung](#) (2019) Nr. 5, S. 165-175.

Bis heute fehlt ein kohärentes Konzept für eine Dogmatik des Rechts der Nachrichtendienste. Der folgende Beitrag arbeitet die hierfür maßgeblichen Grundlagen heraus und versteht sich als Anstoß zur weiteren wissenschaftlichen Diskussion. Dazu werden zunächst die im Grundgesetz angelegten Prämissen aufgezeigt und anschließend Konsequenzen für die dogmatische Ausformung des Nachrichtendienstrechts abgeleitet.

Märksõnad: luureteenistused; juurdepääs infole; julgeolek; järelevalve; põhiseadused; Saksamaa

Mechoulan, Stéphane. [The case against the face-veil: a European perspective](#) // International Journal of Constitutional Law (2018) nr. 4, lk. 1267-1292. Islami näokatete keelustamisest Prantsusmaal, tuginedes nn *vivre ensemble* põhimõttele.

Märksõnad: islam; piirangud; religioosne sümbolika; rahvuslik identiteet; põhiõigused; Prantsusmaa

Meyer, Hans. Welche Medizin empfiehlt sich gegen einen adipösen Bundestag? // [Archiv des öffentlichen Rechts](#) (2018) nr. 4, lk. 521-553. Parlamendi suurusel ja mandaatide jaotusest seoses valimisseaduse muutmisega 2011. ja 2013. aastal. Kokkuvõtte inglise keeles.

Märksõnad: parlamendid; parlamendivalimised; valimised; mandaat; parlamendiliikmed; parteid; liidumaad; Saksamaa

Morlok, Martin ; Hobusch, Alexander. Ade parité? – Zur Verfassungswidrigkeit verpflichtender Quotenregelungen bei Landeslisten // [Die Öffentliche Verwaltung](#) (2019) Nr. 1, S. 14-20.

Frauenquote für das Parlament? Wegen des niedrigen Frauenanteils im Bundestag und in den Landtagen wird (erneut) politisch diskutiert, ob diesem Problem mit einer gesetzlichen Quote auf Wahllisten begegnet werden kann. Für diese Forderung zeigte sich zuletzt auch die Bundesjustizministerin offen. Dieser Beitrag beschäftigt sich mit den verfassungsrechtlichen Problemen, welche eine „klassische“ gesetzliche Quotenregelung aufwirft, ebenso mit etwaigen Rechtfertigungsmöglichkeiten. Er zeigt darüber hinaus auf, warum Frauen im Parlament nicht unter-, sondern sogar überraschenderweise überrepräsentiert sind.

Märksõnad: parlamendid; parlamendiliikmed; naised; kvoodid; põhiseadused; Saksamaa

Nettesheim, Martin. „Leben in Würde“: Art. 1 Abs. 1 GG als Grundrecht hinter den Grundrechten // [Juristenzeitung](#) (2019) Nr. 1, S. 1-11.

Der Streit um das Verständnis von Art. 1 Abs. 1 GG ist nur vorübergehend abgeebbt. Technische Entwicklungen werden uns zur Beschäftigung mit der Frage zwingen, worin wir die Würde des Menschen sehen. Dem Beitrag liegt die These zugrunde, dass Art. 1 Abs. 1 GG nicht eine im Wesen des Menschlichen angelegte besondere Qualität schützt. Die Bestimmung schützt vielmehr ein „Leben in Würde“. In der Ordnung des Grundgesetzes bildet dessen Kennzeichen ein gehaltvoller Begriff von Autonomie.

Märksõnad: inimväarikus; elukvaliteet; põhiõigused; põhiseadused; Saksamaa

Schemmel, Jakob. Soziale Netzwerke in der Demokratie des Grundgesetzes // [Der Staat](#) (2018) nr. 4, lk. 501-528. Sotsiaalmeedia ja suhtlusvõrgustike osast avaliku arvamuse kujundamisel ning õiguslike piirangute seadmisest põhiõiguste kaitse aspektist.

Märksõnad: demokraatia; põhiõigused; võrgusuhtlus; algoritmid; sõnavabadus; ajakirjandusvabadus; sotsiaalmeedia; põhiseadused; Saksamaa

Simon, Sven. Rechtskulturelle Differenzen in Europa // [Archiv des öffentlichen Rechts](#) (2018) nr. 4, lk. 597-622. Õiguskultuurist ja -traditsioonide erinevustest Euroopas ELi praeguse arengu (sh Brexiti) taustal. Kokkuvõtte inglise keeles.

Märksõnad: õiguskord; õiguskultuur; poliitiline kommunikatsioon; parlamendid; juristid; õigusharidus; põhiseadused; kohtud; kohtulahendid; Euroopa Liidu õigus; Euroopa Kohus; Saksamaa; Suurbritannia; Prantsusmaa

Walker, Neil. Teleological and reflexive nationalism in the new Europe // [Journal of Constitutional Law in Eastern & Central Europe](#) (2018) nr. 1, lk. 1-42. Natsionalismist ja rahvuslikest liikumistest tänapäeva Euroopas (nt Šotimaa, Kataloonia).

Märksõnad: poliitika; rahvuslus; rahvuslikud liikumised; natsionalism; liberalism, Euroopa

Weller, Marc-Philippe ; Lieberknecht, Markus. Antisemitismus – Antworten des Privatrechts // [Juristenzeitung](#) (2019) Nr. 7, S. 317-326.

Die vor Frankfurter Gerichten verhandelte Weigerung der Fluggesellschaft Kuwait Airways, einen israelischen Passagier zu befördern, hat in der juristischen und gesellschaftlichen Diskussion hohe Wellen geschlagen. Der Fall unterstreicht die bislang kaum realisierte Relevanz des Privatrechts für die Bewältigung eines drängenden Problems unserer Zeit: Antisemitismus. [---]

Märksõnad: *antisemitism; rassism; põhiõigused; eraõigus; lennutransport; reisijatevedu; kohtulahendid*

HALDUSÕIGUS

RAAMATUD

[Regulating strikes in essential services : a comparative 'law in action' perspective](#) / eds. Moti (Mordehai) Mironi, Monika Schlachter. - Alphen aan den Rijn : Wolters Kluwer, 2019. - XIX, 585 lk.

Stolleis, Michael. [Public law in Germany : a historical introduction from the 16th to the 21st century.](#) - Oxford, United Kingdom : Oxford University Press, 2017. - VIII, 215 lk.

ARTIKLID

Coenen, Dan T. [Free speech and the law of evidence](#) // Duke Law Journal. Vol. 68 (2019), issue 4, p. 639-708.

[---] This article calls for judicial recognition of a new set of First Amendment protections that operate whenever challenged past-speech evidence involves expression on a matter of public concern. [---] On close examination, the operative doctrines in this field – as well as the policy considerations that underlie those doctrines – provide strong support for an approach that imposes both procedural and substantive constraints on the use of public-concern speech to secure criminal convictions.

Märksõnad: *sõnavabadus; põhiõigused; põhiseadused; tõendamine (jur.); kohtulahendid; Ameerika Ühendriigid*

Franzius, Claudio. Brauchen wir ein Allgemeines Verwaltungsrecht? // [Juristenzeitung](#) (2019) Nr. 4, S. 161-167.

Es mehren sich die Stimmen, die sich gegenüber dem Allgemeinen Verwaltungsrecht kritisch äußern. Die Kritik ist ernstzunehmen, zwingt uns aber nicht zur Preisgabe des Allgemeinen Verwaltungsrechts. Erforderlich ist vielmehr ein anderes Verständnis des Allgemeinen Verwaltungsrechts, das an moderne Diskurse anzuschließen und einer neuen Konzeptualisierung zu öffnen ist, welche die Gestaltungsperspektive im europäischen Rechtsraum explizit zu machen hat. [---]

Märksõnad: *õigusteadus; õigusteooria; haldusõigus*

Fricke, Hanns-Christian. Zur isolierten Anfechtbarkeit von Nebenbestimmungen – ein Überblick über den aktuellen Meinungsstand und fortbestehende Unklarheiten // [Die Öffentliche Verwaltung](#) (2019) Nr. 2, S. 48-55.

Die Frage, auf welche Weise einem Verwaltungsakt beigefügte Nebenbestimmungen angefochten werden können, gehört zu den umstrittensten Fragen des Verwaltungsprozessrechts. Der Beitrag gibt einen Überblick über den aktuellen Meinungsstand und die in diesem Zusammenhang fortwährenden Unklarheiten. Der Aufsatz mag als Orientierungshilfe in einem mittlerweile unübersichtlich gewordenen Themenfeld dienen.

Märksõnad: *haldusaktid; haldusmenetlus; halduskohtumenetlus; kohtulahendid; Saksamaa*

Hönes, Ernst-Rainer. Denkmalschutz für amerikanische und britische Wohnsiedlungen // [Die Öffentliche Verwaltung](#) (2019) Nr. 5, S. 175-187.

Gemäß dem Europäischen Kulturerbejahr 2018 sollen die aus der Vergangenheit hinterlassenen Ressourcen sämtlicher Formen des kulturellen Erbes als Bindeglied zwischen Vergangenheit und Zukunft bewahrt und an zukünftige Generationen weitergegeben werden. Die gebauten Zeugnisse der Alliierten als Teil dieses Erbes fanden bisher fast keine Beachtung. Also werden sie bei der Umwandlung von der militärischen zur zivilen Nutzung (Konversion) meist zerstört. Am Beispiel amerikanischer und britischer Wohnsiedlungen der Nachkriegszeit soll die Notwendigkeit des Schutzes dieser erhaltenswerten Gebäude dargestellt werden. Als architekturhistorische Zeugnisse belegen sie auch die Gegenwärtigkeit des Vergangenen in den deutsch-amerikanisch-britischen Beziehungen. Um dies zu garantieren, bedarf es des wirksamen gesetzlichen Schutzes und eines Staatsziels Kultur im Grundgesetz.

Märksõnad: *muinsuskaitse; kultuuripärand; elamud; sõjaväelased; kinnisvara; Saksamaa; Ameerika Ühendriigid; Suurbritannia*

Jacobs, Matthias ; Payandeh, Mehrdad. Das beamtenrechtliche Streikverbot: konventionsrechtliche Immunität durch verfassungsgerichtliche Petrifizierung // [Juristenzeitung](#) (2019) Nr. 1, S. 19-26. Der Zweite Senat des BVerfG hat entschieden, dass das Streikverbot für Beamtinnen und Beamte verfassungsgemäß ist. [...] Die vom BVerfG vorgenommene verfassungsrechtliche Petrifizierung des Streikverbots fordert allerdings nicht nur im Hinblick auf ihre verfassungsrechtliche Begründung, sondern auch aufgrund der konfrontativen Positionierung des BVerfG gegenüber der EMRK und dem EGMR zum Widerspruch heraus.

Märksõnad: *avalik teenistus; riigiametnikud; streigid; põhiõigused; inimõigused; konstitutsioonikohtud; kohtulahendid; Saksamaa*

Kostiainen, Riikka. Laadukas elinympäristö koetaan usein turvalliseksi // [Haaste](#) (2019) n:o. 1, s. 4-6. Haastateltavana on maankäytön suunnittelun professori Marketta Kyttä. Hän tutkii elinympäristön laatua. Turvallisuus on tärkeä laatutekijä, muttei välttämättä niin merkittävä kuin on oletettu. Hän haluaa edistää kaupunkisuunnittelussa inhimillisen välittämisen kulttuuria.

Märksõnad: *linnad; turvalisus; elukoht; kvaliteet; linnaplaneerimine; Soome*

Levine, Kate. [Discipline and policing](#) // Duke Law Journal. Vol. 68 (2019), issue 5, p. 839-905.

A prime focus of police-reform advocates is the transparency of police discipline. Indeed, transparency is one of, the most popular accountability solutions for a wide swath of policing problems. This Article examines the "transparency cure" as it applies to Police Disciplinary Records ("PDRs"). These records are part of an officer's personnel file and contain reported wrongdoing from supervisors, Internal Affairs Bureaus, and Citizen Complaint Review Boards. This Article argues that making PDRs public is worthy of skeptical examination. [...]

Märksõnad: *politsei; käitumine; vägivald; vastutus; karistused; reformid; kohtulahendid; Ameerika Ühendriigid*

Lindner, Josef Franz. Das Transformationsamt des politischen Beamten // [Die Öffentliche Verwaltung](#) (2018) nr. 23, lk. 983-986. Poliitilise ametniku institutsioonist ning riigiametnike seaduse § 54 põhiseaduslikkusest ning Saksa konstitutsioonikohtu lahendist (24.04.2018)

Märksõnad: *riigiametnikud; poliitika; töösuhted; põhiseadused; konstitutsioonikohtud; kohtulahendid; seaduste tõlgendamine; liidumaad; Saksamaa*

Milker, Jens. [Die Polizei auf Twitter – brauchen wir ein Social-Media-Gesetz für staatliche Stellen?](#) // Neue Zeitschrift für Verwaltungsrecht (2018) nr. 23, lk. 1751-1758. Sotsiaalmeedia kasutamisest riigi ja kodanike vahelises suhtluses politseinike Twitteris suhtlemise näitel.

Märksõnad: *avalik teenistus; võrgusuhtlus; sotsiaalmeedia; riigiasutused; politsei; Twitter (veebisait); Facebook (veebisait); põhiseadused; Saksamaa*

Neuhäuser, Gert Armin. [Die Besetzung von Spitzenämtern in der Justiz mit politischen Beamten](#) // Neue Zeitschrift für Verwaltungsrecht (2018) nr. 23, lk. 1745-1751. Poliitilistest ametikohtadest, ametnike konkurentsist ja ametisse valimise kriteeriumitest; Saksa põhiseaduse artikli 33 tõlgendamisest.

Märksõnad: *avalik teenistus; riigiametnikud; karjäär (teenistuskäik); ametid (töökohad); personalivalik; kohtulahendid; Saksamaa*

Sandberger, Georg. Der Funktionswandel des Kanzleramtes an Hochschulen // [Die Öffentliche Verwaltung](#) (2018) nr. 23, lk. 963-972. Kõrgkooli kantsleri ametikoha õiguslikust staatusest kõrgkooliseaduses ja konstitutsioonikohtu praktikas.

Märksõnad: *kõrgharidus; kõrgkoolid; kantslerid; halduskorraldus; konstitutsioonikohtud; kohtulahendid; liidumaad; Saksamaa*

Шевелева, Н. А. Бюджетно-правовой статус российских государственных университетов: пределы самостоятельности в распоряжении денежными средствами // [Журнал российского права](#) (2018) nr. 12, lk. 72-87. Riiklike ülikoolide õiguslikust staatusest ja eelarvelisest olukorrast oma ülesannete täitmiseks.

Märksõnad: *kõrgharidus; ülikoolid; eelarve; finantseerimine; fondid (rahandus); Venemaa*

Schoenmaker, Simon. Das Verwaltungsverfahrensrecht in Deutschland, Österreich und der Schweiz – rechtshistorische Entwicklung und aktuelle Herausforderungen // [Verwaltungsarchiv](#) (2019) Nr. 1, S. 36-67.

Der Beitrag widmet sich der rechtshistorischen Entwicklung des Verwaltungsverfahrensrechts in Deutschland, Österreich und der Schweiz. Im Folgenden wird auf die wesentlichen Etappen der Entwicklung des Verwaltungsverfahrensrechts eingegangen.

Märksõnad: *haldusmenetlus; kodifitseerimine (jur.); reformid; Saksamaa; Austria; Šveits*

Schwarz, Michael. Wen verbeamten? // [Juristenzeitung](#) (2019) Nr. 6, S. 276-285.

Die Uneinheitlichkeit der Verbeamtenpraxis in Bund und Ländern sowie aktuelle politische Entwicklungen legen es nahe, die verfassungsrechtlichen und einfachgesetzlichen Grundlagen von Verbeamtenentscheidungen sowie den europäischen Einfluss auf diese näher zu beleuchten. [---]

Märksõnad: *avalik teenistus; riigiametnikud; ministrid; õppejõud; õpetajad; printsiibid; ametid (töökohad); liidumaad; põhiseadused; kohtulahendid; inimõigused; Saksamaa*

Spitzlei, Thomas ; Hautkappe, Christoph. Individuelle waffenrechtliche Unzuverlässigkeit infolge der Zugehörigkeit zu einem Kollektiv? // [Die Öffentliche Verwaltung](#) (2018) nr. 23, lk. 973-983. Relvaseaduse põhimõtetest ning isiku usaldusväärsest relvaseaduse tähenduses nt mootoraturite klubide/gängide, paremaäärmuslike parteide vms liikmete suhtes.

Märksõnad: *relvad; usaldusväärsus; liikmeskond; grupid; grupikäitumine; paremaäärmuslus; parteid; seaduste tõlgendamise; kohtulahendid; Saksamaa*

Zeccola, Marc. Die Akzeptanz im Verwaltungsverfahren – ein Beitrag zur Aufwertung der Akzeptanz als Rechtmäßigkeitsvoraussetzung // [Die Öffentliche Verwaltung](#) (2019) Nr. 3, S. 100-107.

Das Ziel der Akzeptanzförderung findet in legislativen und exekutiven Maßnahmen immer häufiger Erwähnung, um so Widerständen der Öffentlichkeit bei großen Infrastrukturprojekten zu begegnen. Der Beitrag geht dabei auf die Frage ein, inwieweit sich das (verwaltungs-)rechtliche Verständnis der Akzeptanz dabei möglicherweise verändert hat. Es wird aufgezeigt, dass sowohl eine verfassungsrechtlich-unmittelbare als auch eine verfahrensrechtlich-mittelbare Akzeptanzfunktion existiert, die zu einer Aufwertung der Akzeptanz im Verwaltungsverfahren führen muss. Wie damit umzugehen ist und unter welchen Voraussetzungen dies auch im verfassungsrechtlichen Einklang geschehen kann, wird anhand eines Akzeptanzkonzeptes aufgezeigt.

Märksõnad: *haldusmenetlus; printsiibid; Saksamaa*

Welzel, Simon ; Ellner, Maximilian. Präventivgewahrsam bei drohender Gefahr? – Zum Begriff der drohenden Gefahr sowie den verfassungs- und menschenrechtlichen Anforderungen an den Präventivgewahrsam // [Die Öffentliche Verwaltung](#) (2019) Nr. 6, S. 211-220.

Der Beitrag nimmt die jüngsten Polizeirechtsnovellen zum Anlass, um zu untersuchen, ob es verfassungs- und menschenrechtlich zulässig wäre, eine Befugnisnorm zu erlassen, welche die Polizei bereits bei Vorliegen einer drohenden Gefahr zur präventiven Ingewahrsamnahme ermächtigt. Hierfür wird zunächst der vom Bundesverfassungsgericht eingeführte Begriff der drohenden Gefahr genauer in den Blick genommen und von der konkreten Gefahr sowie dem Gefahrverdacht abgegrenzt. Anschließend erfolgen die verfassungs- und die menschenrechtliche Prüfung. [---]

Märksõnad: *politsei; turvalisus; ohtlikkus; ennetamine; terrorism; põhiõigused; Euroopa Inimõiguste Kohus; inimõigused; kohtulahendid; põhiseadused; inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsioon (1950)*

MEDITSIINIÕIGUS

Glover-Thomas, Nicola. Therapeutic jurisprudence and mental health tribunals: changing patterns of demand and its impact // [Journal of Social Welfare and Family Law](#). Vol. 41 (2019), issue 1, p. 103-125. For decades the mental health system has been 'in crisis,' with too little funding, too much demand and fragmented services. In England and Wales, decisions made concerning the care and treatment of those suffering from a mental disorder is governed by the Mental Health Act 1983 (as amended) (MHA 1983). Detention under the legislation is fraught with conflict; patient and clinical views are often at odds. Mental health tribunals enable patients to seek a review of their case and the legality of their detention. This paper argues that with the increased use of formal detention under the MHA 1983, the caseloads of mental health tribunals have similarly risen. [---]

Märksõnad: *vaimne tervis; patsiendid; otsustamine; kohtulahendid; kulud; erikohtud; Inglismaa; Wales*

Kapelańska-Pręgowska, Julia. Medical negligence, systemic deficiency, or denial of emergency healthcare? Reflections on the European Court of Human Rights Grand Chamber Judgment in Lopes de Sousa Fernandes v. Portugal of 19 December 2017 and previous case-law // [European Journal of Health Law](#). Vol. 26 (2019), issue 1, p. 26-43.

On 19 December 2017 the Grand Chamber of the European Court of Human Rights (ECtHR) delivered a judgment in the Lopes de Sousa Fernandes v. Portugal case. The judgment may be described as one of the hard cases dealing with a healthcare context, as it aimed to clarify the scope of positive substantive state obligations under the European Convention on Human Rights and the conditions of international responsibility. This article explores the judgment against the wider background of the previous case-law of the Court. It focuses on the question of the classification of healthcare problems into three categories: medical negligence, systemic deficiency, and denial of emergency healthcare, and reflects upon their ratione materiae justiciability before the European Court of Human Rights.

Märksõnad: tervishoid; tervishoiuteenused; ravi; kvaliteet; hooletus; haiglad; vastutus; kohtulahendid; Euroopa Inimõiguste Kohus

Milon, Alice ; Bouvet, Renaud. Scientific uncertainty in courts. A France-Germany comparative perspective on litigation surrounding hepatitis B vaccination // [European Journal of Health Law](#). Vol. 26 (2019), issue 1, p. 5-25.

Litigation concerning hepatitis B vaccination provides a good illustration of the difficulties courts encounter when deciding on compensation claims in which scientific uncertainty, whether real or perceived, is present. Despite the difference in approach to vaccination – an obligation in France and a recommendation in Germany –, their vaccine coverage is comparable, as are their regimes of compensation for damage attributed to vaccination, whether on the basis of producer liability or national solidarity. [---] German and French case law diverge however, with regard to their relationship to scientific criteria of causality, the volume of court cases, and consideration of claims, highlighting what seems to be a distinctive situation in France.

Märksõnad: vaktsiinid; immuniseerimine; B-hepatiit; kahju tekitamine; kohtud; kohtulahendid; Saksamaa; Prantsusmaa

Taylor, Robert Brett ; Wilson, Adelyn L.M. UK abortion law: reform proposals, Private Members' Bills, devolution and the role of the courts // [The Modern Law Review](#). Vol. 82 (2019), issue 1, p. 71-104.

UK abortion law remains unsettled, and subject to on-going controversy and reform. This article offers a comprehensive critique of all reforms implemented or proposed since 2016. It examines reforms proposed in both Houses of Parliament and contextualises them within a public law analysis, showing both that the complex parliamentary processes relating to Private Members' Bills have frustrated reform attempts, and that these attempts have been contradictory in their aims between the two Houses. Secondly, it examines the unique positions of Northern Ireland, Scotland and Wales to show the extent to which devolutionary settlements have influenced both reforms and executive involvement. [---]

Märksõnad: abort; õigusloome; reformid; kohtulahendid; Suurbritannia

RAHVUSVAHELINE ÕIGUS

RAAMATUD

[Doing peace the rights way : essays in international law and relations in honour of Louise Arbour](#) / eds. Fannie Lafontaine, François Larocque. - Cambridge : Intersentia, 2019. - XIX, 507 lk.

[The handbook of the international law of military operations](#) / eds. Terry D. Gill, Dieter Fleck a.o. - Oxford, United Kingdom : Oxford University Press, 2017. - XLVI, 743 lk.

[LGBTI asylum seekers and refugees from a legal and political perspective : persecution, asylum and integration](#) / eds. Arzu Güler, Maryna Shevtsova, Denise Venturi. - Cham : Springer, 2019. - XIV, 354 lk.

[New trends in international economic law : from relativism to cooperation](#) / eds. Carlos Jiménez Piernas, Alberto M. Aronovitz. - Genève : Schulthess, 2018. - 292 lk.

Pan, Christoph ; Pfeil, Beate Sibylle ; Videsott, Paul. [National minorities in Europe : handbook of European national minorities. Volume 1](#). - Wien : Verlag Österreich ; Berlin : Berliner Wissenschafts-Verlag, 2018. - XLIX, 471 lk.

[The United Nations Convention Against Corruption : a commentary](#) / eds. Cecily Rose, Michael Kubiciel, Oliver Landwehr. - Oxford : Oxford University Press 2019. - XLVIII, 742 lk.

ARTIKLID

Anderson, Adrienne ; Foster, Michelle ; Lambert, Hélène ; McAdam, Jane. Imminence in refugee and human rights law: a misplaced notion for international protection // [International & Comparative Law Quarterly](#). Vol 68 (2019), issue 1, p. 111-140.

This article is an output of a major research project examining the notion of imminence in the law on international protection. It is the first piece of scholarship to identify an emerging trend, namely the introduction of imminence – whether invoked implicitly or explicitly – as a potential barrier to refugee status or complementary protection. The article analyses the jurisprudence of relevant international bodies and courts and critiques the validity of this notion as a tool for assessing States' protection obligations.

Märksõnad: pagulased; sisserändajad; varjupaigataotlejad; riigid; vastutus; kaitse; inimõigused; rahvusvahelised lepingud; kohtulahendid; Euroopa Liidu õigus

Liutyi, Vasyi. Legal regulation and enforceability of close-out netting provisions in Ukraine: to be or not to be a netting friendly jurisdiction? // [Uniform Law Review](#) (2018) nr. 3-4, lk. 527-568.

Riikide vahelistest tehingutest ja tasaarvelduste reguleerimisest Ukraina õiguses; rahvusvahelise ja riigisisese õiguse mõjudest.

Märksõnad: rahvusvaheline kaubandus; tehingud; võlad; pankrotid; siseriiklik õigus; rahvusvahelised lepingud; Ukraina

Schill, Stephan W. ; Djanic, Vladislav. Internationales Investitionsschutzrecht und Gemeinwohlinteressen // [Der Staat](#) (2018) nr. 4, lk. 563-600. Konfliktist välisinvesteeringute kaitsmise ning riikide õiguse vahel rakendada abinõusid avaliku huvi kaitseks.

Märksõnad: välisinvesteeringud; avalik huvi; rahvusvahelised lepingud; proportsionaalsuse põhimõte

Sierzputowski, Bartłomiej. The data embassy under public international law // [International & Comparative Law Quarterly](#). Vol 68 (2019), issue 1, p. 225-242.

This article discusses the data embassy, a new international legal concept created in response to a pressing problem. In 2007, Estonia fell victim to 'distributed denial-of-service attacks' and consequently, made Estonia's entire public sector data communications network inoperable. Their response was to strengthen their protection against and penalization for cybercrime, and to develop the concept of a 'data embassy'. On 20 June 2017 the Republic of Estonia and the Grand Duchy of Luxembourg signed an 'Agreement on the hosting of data and information systems', to host Estonian data in Luxembourg. Such data embassies perform a unique function and benefit from many privileges and immunities, but their legal status has been unclear. This article addresses the question concerning the legal status of the premises of the data embassy.

Märksõnad: avalik sektor; andmebaasid; infosüsteemid; turvalisus; andmekaitse; andmepangad; majutus; Eesti; Luksemburg (riik); rahvusvaheline koostöö

Viñuales, Jorge E. The Protocol on Water and Health as a strategy for global water governance integration // [International & Comparative Law Quarterly](#). Vol 68 (2019), issue 1, p. 175-192.

The 2018 report issued by a High-Level Panel on Water convened by the UN Secretary-General and the President of the World Bank, and consisting of 11 sitting heads of State and government, concluded that one of the main challenges facing global water governance is integration. Finding ways of integrating the different layers and areas of global water governance will, in turn, require institutional innovation. This article explores the potential of a well-tested yet largely under-studied approach to integration, namely that provided by the UNECE/WHO-Europe Protocol on Water and Health. [---]

Märksõnad: vesi; joogivesi; magevesi; veekvaliteet; tervishoid; rahvusvaheline koostöö; rahvusvahelised lepingud

Inimõigused

RAAMATUD

Bicknell, Christine ; Evans, Malcolm ; Morgan, Rod. [Preventing torture in Europe](#). - Strasbourg : Council of Europe, 2018. - 329 lk.

Bond, Martyn. [An introduction to the European Convention on Human Rights](#). - Strasbourg : Council of Europe, 2018. - 97 lk.

Gordon, Richard John Francis ; Smyth, Michael ; Cornell, Tom. [Sanctions law](#). - Oxford, UK ; Portland, Oregon : Hart Publishing, 2019. - XLV, 287 lk.

[Права человека и разработка конституции](#) / Управление Верховного комиссара Организации Объединенных Наций по правам человека. - Нью-Йорк ; Женева : Организация Объединенных Наций, 2018. - IV, 160 lk. ([TÄISTEKST](#))

ARTIKLID

de Beco, Gauthier. The indivisibility of human rights and the Convention on the Rights of Persons with Disabilities // [International & Comparative Law Quarterly](#). Vol 68 (2019), issue 1, p. 141-160.

This article argues that a new understanding of the indivisibility of human rights has emerged through the Convention on the Rights of Persons with Disabilities (CRPD). The CRPD has blurred the distinction between civil and political rights, on the one hand, and economic and social rights, on the other. After showing how this distinction has been blurred in the Convention, the article critically analyses the impact this has had on the concept of indivisibility, as well as its consequences for international human rights law more generally. It shows that there is now a shift away from a preoccupation with different categories of rights and towards concern for the real and actual enjoyment of human rights.

Märksõnad: puuetega inimesed; võrdsed võimalused; vastutus; rahvusvahelised lepingud

Hiah, Jing ; Knijn, Trudie. Current and historical minorization of Roma minorities // [East European Human Rights Review](#) (2018) nr. 1, lk. 1-96. Mustlaste olukorrast ja kohtlemisest Hollandis.

Märksõnad: vähemusrahvused; mustlased; rändrahvad; õigusajalugu; genotsiid; sotsiaalpoliitika; Holland

Kleinlein, Thomas. The procedural approach of the European Court of Human Rights: between subsidiarity and dynamic evolution // [International & Comparative Law Quarterly](#). Vol 68 (2019), issue 1, p. 91-110.

This article explores how a procedural approach in the case law of the ECtHR combines subsidiarity and progressive development of international obligations. Rather than constituting a simple retreat from substantive commitments, it renders the obligations of Convention States more flexible and has the potential to enhance the democratic legitimacy of the Court's rulings. This article first sets out various aspects of proceduralization in international human rights law. [---]

Märksõnad: Euroopa Inimõiguste Kohus; kohtumenetlus; kohtulahendid; subsidiaarsus; kohustused; vastutus; inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsioon (1950)

Euroopa Liidu õigus

RAAMATUD

[EU public procurement law : Brussels commentary](#) / eds. Michael Steinicke, Peter L. Vesterdorf. - München : Beck, 2018. - XXVII, 1448 lk.

Keser, Leyla. [Media law enforcement without frontiers](#). - Strasbourg : European Audiovisual Observatory, 2018. - 106 lk.

[Online distribution of content in the EU](#) / eds. Taina Pihlajarinne, Juha Vesala, Olli Honkkila. - Cheltenham, UK : Edward Elgar Publishing, 2019. - VIII, 275 lk.

ARTIKLID

Achenbach, Jelena von. Transparenz statt Öffentlichkeit und demokratischer Repräsentation // [Die Öffentliche Verwaltung](#) (2018) nr. 24, lk. 1025-1035. Läbipaistvusest ELi õigusloomeprotsessis Euroopa Kohtu nn de Capitani lahendi (T-540/15) valguses.

Märksõnad: õigusloome; juurdepääs infole; avalikkus; kohtulahendid; Euroopa Kohus; Saksamaa

De Witte, Bruno. The relative autonomy of the European Union's fundamental rights regime // [Nordic Journal of International Law](#). Vol. 88 (2019), issue 1, p. 65-85.

The concept of the autonomy of European Union law plays an important role in the fundamental rights domain. Autonomy has been expressly invoked by the Court of Justice of the European Union (CJEU)

when reviewing international legal norms on human rights grounds, and when denying the possibility for the eu to accede to the European Court of Human Rights (ECHR). [---] The article concludes by advocating a positive rather than merely defensive use of autonomy, namely to describe the distinctive role that EU human rights policies can play in ensuring the effective enjoyment of human rights in the world.

Märksõnad: *autonoomia; põhiõigused; inimõigused; Euroopa Liidu põhiõiguste harta (2004); Euroopa Kohus; kohtulahendid; Euroopa Inimõiguste Kohus*

Geerlings, Jörg. Die Akzeptanz europäischen Rechts aus deutscher Perspektive // [Die Öffentliche Verwaltung](#) (2019) Nr. 5, S. 187-193.

Die Europäische Union befindet sich in ihrer größten Krise. Der Brexit steht bevor, einzelne Mitgliedstaaten, etwa Polen und Ungarn, wollen europäische Vorgaben nicht akzeptieren und Italien ließ es auf ein Defizitverfahren ankommen. Insgesamt scheint die Akzeptanz europäischen Rechts zu sinken. Eine Lösung zur Steigerung der Akzeptanz bietet der Grundsatz der Subsidiarität, den es seit dem Vertrag von Maastricht im Unionsrecht gibt.

Märksõnad: *subsidiarsus; printsiibid; Euroopa Liit; Poola; Ungari; Itaalia; Euroopa Kohus; kohtulahendid*

Hering, Laura. Eine Fehlerfolgenlehre für das europäische Eigenverwaltungsrecht // [Der Staat](#) (2018) nr. 4, lk. 601-632. Haldusmenetluse probleemidest ja menetlusvigadest ELis esmase ja teisese õiguse tõlgendamisel.

Märksõnad: *haldusmenetlus; printsiibid; seaduste tõlgendamine; kohtulahendid; Euroopa Liit*

Jarass, Hans D. [Rechtfertigung von Beschränkungen der Dienstleistungsfreiheit und damit verbundene Nachweispflichten](#) // Neue Zeitschrift für Verwaltungsrecht (2018) nr. 22, lk. 1665-1673. Teenuste vaba liikumise piiramisest ja selle põhjendatusest Euroopa Kohtu praktikas.

Märksõnad: *teenused; teenuste vaba liikumine; piirangud; põhiõigused; printsiibid; tõendamine (jur.); kohtulahendid; Euroopa Kohus*

Koutrakos, Panos. The autonomy of EU law and international investment arbitration // [Nordic Journal of International Law](#). Vol. 88 (2019), issue 1, p. 41-64.

This article argues that, in the context of international investment law, the principle of autonomy need not be construed as broadly as the recent judgment in Achmea suggested. The Court's approach in this case is formalist, inward looking and hostile to the harmonious co-existence between eu and international law. The article argues, however, that this conception of autonomy should be confined to the specific legal and policy context of investment agreements between member states of the Union. A careful reading of Achmea supports this view. There are also sound conceptual, legal, and policy reasons that militate for a more open approach to autonomy when it comes to the Union's trade agreements with third countries.

Märksõnad: *investeringud; kaubanduslepingud; autonoomia; printsiibid; Euroopa Liit; liikmesriigid; Euroopa Kohus; kohtulahendid; rahvusvaheline õigus*

Martufi, Adriano. The paths of offender rehabilitation and the European dimension of punishment: new challenges for an old ideal? // [Maastricht Journal of European and Comparative Law](#) (2018) nr. 6, lk. 672-688. Euroopa karistuspoliitikast ja kurjategijate rehabilitatsioonist Euroopa Inimõiguste Kohtu ja Euroopa Kohtu praktika analüüsi põhjal.

Märksõnad: *põhiõigused; kurjategijad; rehabilitatsioon; inimväärikus; karistuspoliitika; Euroopa Inimõiguste Kohus; Euroopa Kohus; kohtulahendid*

Nic Shuibhne, Niamh. What is the autonomy of EU law, and why does that matter? // [Nordic Journal of International Law](#). Vol. 88 (2019), issue 1, p. 9-40.

This article argues that the autonomy of eu law conveys a set of rules and principles but also constitutes a principle of EU law on its own terms. Its features suggest a distinctive existential character, in light of its internal and external reach but, particularly, a quality of extremity that has come to define its implications. Reflecting on the nature of autonomy matters because of the closing down of space for compromise it produces and what is uncovered about the nature of EU primary law in consequence.[--]

Märksõnad: *autonoomia; printsiibid; Euroopa Liit; Brexit; kohtulahendid; Euroopa Kohus*

Röß, Simon. 'The conflict between European law and national constitutional law using the example of the European arrest warrant' // [European Public Law](#). Vol. 25 (2019), issue 1, p. 25-41.

The occasion for this article is a current decision of the German Federal Constitutional Court (Bundesverfassungsgericht – BVerfG) preventing an extradition to Romania because of concerns regarding Romanian prison conditions. The significance of this decision goes beyond this particular case and can affect the well-functioning of extradition proceedings within the European Union (EU). [---]

Märksõnad: *kriminaalmenetlus; vahistamine; vangid; põhiõigused; hartad; põhiseadused; Saksamaa; seaduste vastuolud (siseriiklik õigus); inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsioon (1950); Euroopa Kohus; kohtulahendid*

Rumpf, Julius ; Bjørnebye, Henrik. Just how much is enough? EU regulation of capacity and reliability margins on electricity interconnectors // [Journal of Energy & Natural Resources Law](#). Vol. 37 (2019), issue 1, p. 67-91.

The European Union seeks to establish an Energy Union comprising an internal electricity market. The establishment of an integrated market at EU level requires both investment in necessary cross-border interconnectors and the optimal utilisation of existing interconnectors, where the latter utilisation of existing cross-border EU infrastructure currently appears to be surprisingly low. The overall objective of this article is to analyse how the calculation of capacity and reliability margins on interconnectors is regulated at EU level in order to achieve the establishment of an integrated Energy Union. [---]

Märksõnad: *elektrienergia; energiamajandus; elektrienergia tootmine; elektrienergia jaotamine; Euroopa Liit; rahvusvaheline koostöö*

Terhechte, Jörg Philipp. Elemente und Wandlungen der Mitgliedschaftsverfassung der EU – Beitritt, flexible Integration, Austritt, Ausschluss // [Juristenzeitung](#) (2019) Nr. 3, S. 105-114.

Die Mitgliedschaftsverfassung der EU bildet das Rückgrat des Unionsverfassungsrechts und letztlich des gesamten europäischen Integrationsprozesses. Sie ist heute eng mit den Werten der EU (Art. 2 EUV) verwoben. Jüngere Entwicklungen -primär auf der politischen Ebene – zeigen aber, dass auch die Mitgliedschaftsverfassung der EU Änderungen und Wandlungen unterliegt, die womöglich auch Einfluss auf die Lesart des Unionsrechts als Verfassungsrecht ausüben. [---]

Märksõnad: *Euroopa Liit; liikmesriigid; lepingud; tingimused; Brexit; seaduste tõlgendamine*

Mereõigus

Forteau, Mathias. The legal nature and content of ‘due regard’ obligations in recent international case law // [The International Journal of Marine and Coastal Law](#). Vol. 34 (2019), issue 1, p. 25-42.

The obligations of due regard under the United Nations Convention on the Law of the Sea (LOSC) share many characteristics with other similar standards. Their object and purpose is to ensure conciliation between conflicting concurrent or overlapping elements, in particular rights belonging to different states. This is the reason why, in procedural terms, the said obligations generally entail a duty to cooperate, to strike the most appropriate balance between the divergent rights or obligations at stake. Recent case-law confirms these general features and sheds more light on the nature and content of the obligations of due regard under both general international law and Articles 56(2) and 58(3) of the LOSC.

Märksõnad: *ÜRO mereõiguse konventsioon (1982); kohustused; standardid (normid); koostöö; seaduste tõlgendamine; kohtulahendid*

Kadir, Rizal Abdul. Convention on the Legal Status of the Caspian Sea // [International legal Materials](#). Vol. 58 (2019), issue 2, p. 399-413.

After twenty-two years of negotiations, in Aktau on August 12, 2018, Kazakhstan, Azerbaijan, Iran, Russia, and Turkmenistan signed the Convention on the Legal Status of the Caspian Sea. The preamble of the Convention stipulates, among other things, that the Convention, made up of twenty-four articles, was agreed on by the five states based on principles and norms of the Charter of the United Nations and International Law. [---]

Märksõnad: *Kaspia meri; õiguslik staatus; rahvusvahelised lepingud*

Naert, Frederik. The European Union, fisheries and ‘due regard’ in the EEZ: some reflections // [The International Journal of Marine and Coastal Law](#). Vol. 34 (2019), issue 1, p. 89-96.

This contribution addresses some particular aspects of fisheries and some specificities of the European Union (EU) in this field. The first section explains how institutional settings in the framework of which all states concerned can discuss mutual rights and obligations, including the ‘due regard’ obligation in the exclusive economic zone (EEZ), have been established in the field of fisheries. The second section presents two examples of situations in which the ‘due regard’ obligation has given rise to discussion: the negotiations on an Agreement to Prevent Unregulated High Seas Fisheries in the Central Arctic Ocean

and discussions on Marine Protected Areas and other similar areas. In the third section, a few issues that are particular to the EU are identified, including the competences transferred to the EU and their external exercise by the EU and the impact of EU law on relations between member states in their respective EEZs.

Märksõnad: kalandus; kalapüük; majandusvöönd; merekaitse; Euroopa Liidu õigus; rahvusvahelised lepingud

Ricard, Pascale. The limitations on military activities by third states in the EEZ resulting from environmental law // [The International Journal of Marine and Coastal Law](#). Vol. 34 (2019), issue 1, p. 144-165.

In the EEZ, the supposed freedom of states to conduct military activities encounters the rights and duties of coastal states regarding conservation of marine resources and environmental preservation. This article focuses on the relationship between these two specific but not always compatible interests and asks: how should they be combined? Could international environmental law rules be interpreted as a limitation to the conduct of military activities in the EEZ? What are the concrete obligations of states to fulfil their environmental duties, and how far are they compatible with the conduct of other activities? [--]

Märksõnad: merekaitse; majandusvöönd; merereostus; sõjavägi; manöövrid; sõjategevus; piirangud; rahvusvahelised lepingud; ÜRO mereõiguse konventsioon (1982)

Rahvusvaheline eraõigus

RAAMATUD

[Cheshire, North & Fawcett private international law](#) / eds. Paul Torremans, James J. Fawcett. - Oxford : Oxford University Press, 2017. - CLXXXVIII, 1435 lk.

[Conflict of laws in the maze of digital platforms = Le droit international privé dans le labyrinthe des plateformes digitales](#) / ed. by Ilaria Pretelli. - Genève : Schulthess, 2018. - 341 lk.

Torga, Maarja. [The conflict of conflict rules – the relationship between European regulations on private international law and Estonian legal assistance treaties concluded with third states](#) / School of Law, University of Tartu ; supervisor: Irene Kull. - Tartu : University of Tartu Press, 2019. - 252 lk.

ARTIKLID

Ní Shúilleabháin, Máire. Private international law implications of 'equal civil partnerships' // [International & Comparative Law Quarterly](#). Vol 68 (2019), issue 1, p.161-173.

The Steinfeld and Keidan campaign for 'equal civil partnerships' is focussed on English domestic law. However, it also has profound implications from a private international law perspective. If the UK parliament extends civil partnership to include different-sex couples, this will close a long-standing gap in English private international law. If, on the other hand, it was decided to abolish civil partnership, this would extend the existing lacuna in English private international law, and might generate further collisions with human rights norms. This article explores these lacunae and associated human rights concerns – and suggests possible solutions.

Märksõnad: samasooliste partnerlus; paarisuhted; inimõigused; põhiõigused, eraõigus; Inglismaa

Väljaande koostanud Tiia Melts

<https://www.nlib.ee/et/summariauridica>

Väljaandele kohalduvad [Creative Commons Eesti litsentsi \(versioon 3.0\)](#) tingimused

